

Colecția Viața în Hristos
Seria Immografie bizantină
9

Sfântul Iosif Immografal
Sfântul Andrei Criteanul

Canoane de rugăciune la
Sfântul Mare Mucenic Gheorghe

Traducere din limba greacă veche de
Monahia PARASCHEVA ENACHE

Ediție îngrijită de
Pr. DRAGOȘ BHRIM

Carte tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului

Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

Doxologia
Iași, 2021

CUPRINS

Sfântul Andrei Criteanul	
Cuvânt de laudă la Sfântul Mare Mucenic Gheorghe	7
Sfântul Iosif Imnograful	
Canioane de rugăciune la Sfântul Mare Mucenic Gheorghe	25
<i>Canonul 1</i>	<i>27</i>
<i>Canonul al 2-lea</i>	<i>37</i>
<i>Canonul al 3-lea</i>	<i>47</i>
<i>Canonul al 4-lea</i>	<i>57</i>
<i>Canonul al 5-lea</i>	<i>67</i>
<i>Canonul al 6-lea</i>	<i>77</i>
<i>Canonul al 7-lea</i>	<i>87</i>
<i>Canonul al 8-lea</i>	<i>97</i>
<i>Canonul al 9-lea</i>	<i>107</i>
<i>Canonul al 10-lea</i>	<i>117</i>
Sfântul Andrei Criteanul	
Canon de rugăciune la Sfântul Gheorghe	129

*Cuvânt de laudă
la Sfântul Mare Mucenic Gheorghe¹*

Sfântul Andrei Criteanul

Pururea sunt strălucite și cu totul lăudate pomenirile sfinților. Dar mai vrednic de laudă și mai slăvit dintre toate este ceea ce prăznuim noi astăzi. Căci prezenta pomenire a Sfântului Mare Mucenic Gheorghe nu cuprinde numai imitarea Patimii celei Stăpânești, împodobită fiind cu lupte atletice și înfrumusețată cu străluciri primăvăratice, ci se îmbogățește cu strălucirea unor foarte înalte sărbători stăpânești. La mijlocul acestora, ca într-o doime de sori care călătoresc prin propria lor mișcare, sărbătoarea mucenicului stă întărită ca o lună luminată de ambii luminători și luminează lumea prin razele care-L imită pe Hristos. Căci

¹ Traducere după textul grec publicat în: S. Andreae Cretensis, *Encomium in sanctum martyrem Georgium*, PG 59, 1169-1192; CPG 8186, BHG 681. Abatele Migne reia ediția lui F. Combefis, *Sanctorum patrum Amphilochii Iconiensis, Methodii Patarensis et Andreae Cretensis opera omnia* (Parisiis, 1644), pars posterior, 175-188, realizată după manuscrisul *Paris. gr. 1197*, care nu conține, din păcate, finalul acestei omilii. Baza de date Pinakes (<https://pinakes.irht.cnrs.fr/notices/oeuvre/8535/>) indică nu mai puțin de 40 de manuscrise bizantine care conțin acest text, cu siguranță multe dintre ele complet.

sărbătoarea sărbătorilor² care este mai înaintea tuturor sărbătorilor, sărbătoarea universală prealuminoasă strălucește mai înainte de ea³ în ordine și se înalță mai înainte de cea mai clară strălucire a ceasului ei, având-o pe ea răsărind împreună cu aceea și urmând îndată după ea, mă refer la Patima și Învierea lui Hristos, adevăratul Dumnezeu, și Domnul nostru Iisus, Fiul lui Dumnezeu, începătorul mucenicilor, Cel ce S-a întrupat pentru noi și pentru mântuirea noastră, Cel ce *în fața lui Ponțiu Pilat a mărturisit mărturisirea cea bună*⁴, potrivit Apostolului, și, prin propria patimă, ne-a dat nouă biruința împotriva morții. Având următoare după ea în chip potrivit și Înălțarea Lui la ceruri în care *a așezat firea noastră întru El*⁵ Însuși împreună cu Tatăl. Nu numesc întâmplare aceste lucruri ale noastre, ci iconomie a dumnezeieștii iubiri, înrudire clară cu lucrurile dumnezeiești. Atât de copleșitoare este dragostea pe care ne-o arată nouă Cel mărturisit pentru cel ce mărturisește, încât nu păstrează asemănarea cu El numai prin pătimiri, ci și prin însăși ziua pătimirii. Totuși asemenea dragoste este arătată și celorlalte praznice mucenicești ale anului, însă numai acesta singur este așezat mai înaintea strălucirii primăvăratice, după Praznicul Învierii. Dar fiindcă granițele acestei sărbători mucenicești sunt atât de desfătate, merită să arătăm frumusețea ei. Iar frumusețea unei sărbători constă fie într-un cuvânt mântuitor, fie într-o faptă dumnezeiască. Fiindcă pentru elini și pentru barbari și pentru toți cei care sunt stăpâniți de înșelarea idolilor

² Sărbătoarea Învierii.

³ Mai înainte de prăznuirea mucenicului.

⁴ I Tim. 6, 13.

⁵ Cf. Ef. 2, 6.

aceasta era cucernicia: bucuria sărbătorii era să slujească demonilor cu toată urâciunea și cu toată neînfrânarea. Dar pentru noi, cei cărora ne-a fost dată biruința crucii împotriva morții, dimpotrivă: a-i rușina pe aceștia prin toată nevoița. Aici destrăbălarea plăcerilor a fost urâtă ca fiind rușinoasă. Aici osteneala virtuților și moartea pentru dreapta credință a fost preferată de credincioși ca plăcută. Aici înșelarea idolilor a fost stinsă și mulțimea mucenicilor a strălucit. Aici cele pământești s-au făcut cer, împodobite fiind cu sfinți ca și cu niște stele. Și o sărbătoare a toate zilele stăpânește întreaga lume, care cinstește trofee de biruință ale acestora și moaștele lor, și care prăznuiește luptele acestora. Dar numesc lupte pe cele pe care le-a stârnit în chip viclean vrăjmașul nostru comun, îndârjindu-se el însuși ca să i se aducă, prin idoli, închinare lui și numelui lui de nerostit. Dar Dumnezeu a toate, Mântuitorul și conducătorul arenei, a îngăduit cu iubire de oameni aceasta, vrând să arate biruitor împotriva acestuia tot neamul omenesc, pentru ca tocmai de cei de care căuta să fie adorat ca Dumnezeu, de aceștia să fie luat în râs, călcat fiind în picioare ca un mort. Dar fiindcă întunericul nebuniei idolilor se împânzea atunci în toată lumea, puțin a lipsit să nu o umple și pe cea nelocuită, fiindcă aproape toți dezertau la nelegiuire. Și toți, fiind predați legați neluminatei uitări a adevăratului Dumnezeu, arătându-se legați de întuneric și de o noapte lungă, slujeau mult pe demoni. Și înspăimântându-se cu năluciri, ca prin niște minuni, se arătau în fiecare zi mai superstițioși. Iar conducătorii nelegiuirii și râvnitorii ei, Dioclețian și Magnentius⁶, și scutierii acestora

⁶ Probabil Maximianus sau Maximinus.

din cetate, înaintând în necredință cu furia mistreților, s-au dat cu sânge la cele rele. Și nu era întoarcere din moartea lor⁷. Căci mergând, mergeau în lumina focului lor. Și nu era temeinicie în biciul lor, Dumnezeu răbdând cu îndelungă răbdare, ca să se arate dreptii și ca nu cumva să lase nedesăvârșită firea omului și să se muncească grâul cu neghina laolaltă. Atunci, atunci, ca un astru luminos ca ziua, strălucind luminoasa dreaptă credință, s-a arătat luminatul și vestitul acesta Gheorghe, dulce cu fapta și cu numele. Gheorghe, cel ce și-a arătat prin nume făptuirea lui cea dumnezeiască și prin faptă a arătat în el însuși harul numelui. Cel ce a urmat lui Isahar, cel care a dorit cu dragoste frumusețea arătării dumnezeiești⁸. Cel ce a iubit lucrarea cea ostenitoare și, potrivit cu ceea ce s-a scris, el însuși s-a arătat țarina lucrată de Cel Preaînalt. Cel ce s-a ostenit ca plugar din fragedă pruncie și la vremea roadelor a rodit însutit Stăpânului. Cel ce cu plugul virtuților, fără de abatere, arând drept brazda dulce a dreptei credințe și, de aceea, drept s-a arătat în Împărăția cerurilor. Cel ce a semănat cu lacrimi și cu bucurie a secerat. Cel ce cu lacrimi și-a aruncat semințele și cu bucurie și-a adunat snopii. Țarina cea bine arată, cea care adeseori s-a adăpat cu ploaia Duhului care a venit peste ea și care a născut grânele mântuitoare⁹ pentru cei ce adună cu credință. Livada cea înmiresmată în care au odrăslit cu îmbelșugare florile dreptei credințe, din care se culeg fagurii necultivați a căror dulceață este tămăduire sufletului. Pomul cel bun, răsădit la

⁷ Ps. 72, 4.

⁸ Cf. Fc. 49, 14.

⁹ Cf. Evr. 6, 7.

Canonul 1¹

Al cărui acrostih este acesta:
„Primește lauda, Sfinte Gheorghe. Iosif.”

Cântarea 1, glasul 1

Irmos: «Cântare de biruință să cântăm toți lui Dumnezeu,
Cel ce a făcut minuni uimitoare cu braț înalt și a izbăvit
pe Israel, că S-a preaslăvit.»

Pe cel ce se lăuda nebunește în răutate, l-ai legat cu
luptele tale; dezleagă pururea și legăturile învinui-
rilor mele cu rugăciunile tale, Mucenice Gheorghe.

¹ Canoanele 1-8 au fost traduse după ediția publicată de monahul Spiridon Lavriotis din manuscrisul *Athous Lavra K 132*, în periodicul *Αγιορειτική Βιβλιοθήκη*, II, 1937-1938, nr. 13, pp. 9-28. Canonul al 6-lea, extras din codicele *Vaticanus gr. 1547*, ff. 109v-114, a cunoscut și o altă ediție, în Giuseppe Schirò, *Analecta Hymnica Graeca e codicibus eruta Italiae inferioris*. VIII. *Canones aprilis* (ed. Constantinus Nikas), Roma, 1970, pp. 280-288.

Stih: Sfinte Mare Mucenice Gheorghe,
roagă-te lui Dumnezeu pentru noi!

Reazem aflându-ți piatra credinței, ai rămas neclintit la atacurile pedepselor, Mucenice Gheorghe; te rog, reazem fii mie, celui clătinat de multe rele.

În corurile purtătorilor de lupte cere să fim numărați și noi, mijlocind răscumpărare și milă, Mucenice Gheorghe, celor ce aleargă cu credință la caldul tău acoperământ.

A Născătoarei...

Mărită Fecioară, Cel singur nemuritor S-a arătat din tine întrupat, pe Acesta pururea roagă-L, de Dumnezeu dăruită, să omoare cumplitele, ucigătoarele mele patimi.

Cântarea a 3-a

Irmos: «Să se întărească inima mea întru voia Ta, Hristoase Dumnezeule, Care ai întărit cerul peste ape și ai întemeiat pământul așijderea pe ape, Atotputernice.»

Este de netrecut oceanul chinurilor, dar tu l-ai trecut înot cu adierile Duhului, ancorând la țărmurile vieții, Gheorghe, la care roagă-te să fim duși și noi, cei ce te lăudăm pe tine.

Știm că ai răbdat cele mai mari dureri și ai dobândit mare faimă, mare mucenice al lui Hristos, pentru aceea, ne rugăm: din cele mai mari rele, izbăvește-ne pe noi, cu mijlocirile tale.

Tare ai stat împotriva cinstirii celei necuvântătoare a idolilor morți, neurmând lor, Mucenice Gheorghe, pentru aceea, strig ție: poartă grijă de sufletul meu cel mort, cu mijlocirile tale cele purtătoare de viață, înțelepte.

A Născătoarei...

Este cu totul bun Cel ce singur este neapropiat cetelor celor nematerialnice, Fecioară, și acum S-a făcut apropiat mie prin tine, pe Care roagă-L să mă izbăvească pe mine din înfricoșătoarea osândă.

Cântarea a 4-a

Irmos: «Cu Duhul văzând mai înainte, Prorocule Avacum, întruparea Cuvântului, ai propovăduit, strigând: Atunci când se vor apropia anii, Te vei cunoaște; când va veni vremea, Te vei arăta. Slavă puterii Tale, Doamne!»

La vremea luptelor, cu mintea curățită, văzându-L de-a dreapta ta pe Domnul, luptătorule al lui Hristos,

nu te-ai clătinat, nici nu ai fost biruit, Mucenice, ci ai săvârșit lupta cea bună și ți-ai împletit cunună de biruință.

A cum mulți sunt vrăjmașii cei ce se luptă cu mine din înălțime, pe care luptă-i, Gheorghe înțelepte, neîngăduind să mă cufunde în păcate, nici să mă împingă spre patimile cele de necinste, ca să te laud pe tine ca pe un ocrotitor al meu.

Urci împreună cu toți sfinții la sălașurile cele cerești, după ce ți-ai dus în chip sfânt luptele tale; roagă-te, dar, să ni se dea nouă sfințenie și pace în Biserica ta cea preasfântă, nouă, celor ce chemăm cu sfințenie numele tău.

A Născătoarei...

Dogorește Hristos odrăslirea răutății, odrăslindu-Se din tine mai presus de minte, Pururea Fecioară; pe El roagă-L să usuce din rădăcină odrăslirile gândurilor mele neroditoare, ca, după datorie, să te slăvesc pe tine.

Cântarea a 5-a

Irmos: «Pacea Ta dă-ne-o nouă, Fiule al lui Dumnezeu, că alt dumnezeu afară de Tine nu știm; numele Tău numim; că Tu ești Dumnezeul celor vii și al celor morți.»